

УДК 811.161.2'373.21

ТРАНСОНІМІЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ ТВОРЕННЯ МІКРОТОПОНІМІЇ КІНЦЯ XVIII – ПОЧАТКУ XIX СТ. (НА МАТЕРІАЛІ НАЗВ САМБІРСЬКОГО ЦИРКУЛУ)

Оксана Мосур

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра української мови імені професора Івана Ковалика,
вул. Університетська, 1/234, 79000 Львів, Україна,
тел.: (0 322) 239 47 17*

Проаналізовано явище трансонімізації у мікротопонімії Самбірського циркулу кінця XVIII – початку XIX ст. Встановлено напрям контактного перенесення назви. Описано способи розрізнення омонімічних найменувань.

Ключові слова: трансонімізація, мікротопонім, Самбірський циркул, Йосифінська метрика (1785 – 1788), Францисканська (1819 – 1820) метрика.

Мікротопонімія не є замкнутою системою. Одним із способів поповнення цього пласту пропріальної лексики є перехід найменувань із одного класу онімів у інший – трансонімізація, або, як її ще називають, трансономатизація, інтраономатична омонімія [4, с. 281], топонімна метонімія [8, с. 195], омонімії відношення між окремими групами власних назв [12, с. 14].

У ономастиці існують різні погляди на трансонімізацію. Це явище розглядають поза межами словотвору, називаючи його процесом не пов'язаним із деривацією: трансонімізація належить до тих явищ, які „вважають собою „чистий” перехід слова з одного класу в інший” [9, с. 3]. Дотримуємося твердження Ю. О. Карпенка про те, що „власні назви, як відомо, позначають одиничні, окремі денотати і тому їх семантичний розвиток досить легко приводить до відриву від денотата й переходу на інший денотат, а це, як правило, спричинює появу нового слова” [3, с. 4].

Трансонімізація входила у сферу зацікавлень багатьох вчених: І. І. Ковалика [4], Л. Т. Масенко [6], Ю. О. Карпенка [3], Є. С. Отіна [8], М. М. Юрківа [12], А. В. Лисенко [5], О. І. Гулик [1].

У статті аналізуємо абсолютну трансонімізацію найменувань (перехід онімів інших класів у клас мікротопоназв без жодних структурних змін) Самбірського циркулу кінця XVIII – початку XIX ст. у межах одного населеного пункту. Назви подаємо у контексті, який виділяємо курсивом, а оніми – напівжирним шрифтом.

Циркул – адміністративно-територіальна одиниця за часів правління Австрійської імперії. Ця історична онімія зафіксована у Йосифінській (1785 – 1788) і Францисканській (1819 – 1820) метриках, які зберігаються у ЦДІА у м. Львові (фонд 19 опис XIV і фонд 20 опис XIV відповідно).

Мікротопонімія Самбірського циркулу утворювалася внаслідок трансонімізації від таких класів онімів:

1) антропонімів (трьох чоловічих імен і одного жіночого). Це кількісно незначна група мікротопонімів. Сюди належать такі найменування:

Łąki Jurasz zwane (Горуц, ЙМ, 118 зв) < чоловіче ім'я Юраш (варіант імені Юрій (Тр., с. 408) < грецьке ім'я Георгій (Тр., с. 86));

Niwa Łąki Juras zwane (Горуц, ФМ, 130 зв) < чоловіче ім'я Юрас / Юрась (варіант імені Юрій (Тр., с. 408) < грецьке ім'я Георгій (Тр., с. 86));

Gora zwana Roman (Гвозд, ЙМ, 81 зв) < чоловіче римське ім'я Роман (Тр., с. 315);

Pomiarki do Potoku Nazarskiego Nastja zwane (Шол, ЙМ, 108зв) / *Pomiarki do Potoka Nazeckiego Nastja* (Шол, ФМ, 89зв), *Dalsze Pomiarki Nastja* (Шол, ЙМ, 109зв) (Шол, ФМ, 90зв), *Pole Nascia zwane* (Гош, ЙМ, 12) < жіноче грецьке ім'я Настя (Тр., с. 31).

2) топонімів. Цей тип перенесення назви виявився продуктивнішим. Співзвучні найменування цієї групи є дериватами від:

А) гідронімів і мікрогідронімів. Не у всіх випадках можна точно встановити напрям контактного перенесення назви, проте, як зазначає Л. Т. Масенко, існують певні тенденції, наприклад, у гідронімно-ойконімних (і, на нашу думку, мікротопонімних) паралелях. Для з'ясування хронології виникнення омонімних назв застосовують три критерії: 1) послідовність фіксації найменувань у джерелах; 2) лексико-семантичний аналіз назв / основ; 3) словотворчу будову онімів [6, с. 33]. О. І. Шаблій пропонує поняття ядра і околичної зони у процесі називання мікрооб'єктів, наголошує, що ті назви, які входять до складу ядра (центральної заселеної території села / міста, де знаходяться важливі для населення об'єкти), виникають раніше, є первинними по відношенню до найменувань об'єктів, які знаходяться на окраїні населеного пункту чи на межі двох поселень [11, с. 39 – 40].

Примат назви водного об'єкта над назвою населеного пункту (чи малого географічного об'єкта) є виправданим лише у тому випадку, якщо мова йде про найменування великих річок. Назва ріки як важливого об'єкта у житті і господарській діяльності людей переносилась на сусідні об'єкти:

Las Ratoczyn (Борисл, ЙМ, 21зв) (Борисл, ФМ, 34зв) < *Rzeka Ratoczyn* (Борисл, ЙМ, 31зв);

Łan Pereprostynia zwany (КропСт, ЙМ, 242зв) < *Rzeka Pereprostynia* (КропСт, ЙМ, 242). Важливо, що на цьому ланцюжок перенесення найменувань не завершився і на сучасному етапі вже існує ойконім Перепростиня (Дрогобицький р-н Львівської обл.), згадок про який наприкінці XVIII ст. не було (пор.: тільки назва лану *Łan Pereprostynia zwany* (КропСт, ЙМ, 242зв), від якої, найімовірніше, утворилось найменування поселення).

За семантичним критерієм [6, с. 33] гідронімне походження мають ті найменування, які утворені від гідрографічних термінів і від назв, які характеризують водний об'єкт – містять вказівку на колір води, її смак, температуру, характер течії, конфігурацію русла тощо:

Las Mokry zwany (Іс, ЙМ, 39зв) < *Potok Mokry* (Іс, ЙМ, 39зв);

Włota **Kropiwnik** (ГаїВиж, ЙМ, 15зв) (ГаїВиж, ФМ, 29зв) < *Potok Kropilnik zwany* (ГаїВиж, ЙМ, 21зв) (кропивник – потік, що протікає поміж заростями кропиви);

Pole Wichlowa zwane (Кривк, ЙМ, 63зв) < *Potok Wichlowy* (Кривк, ЙМ, 63зв);

Łąka nazwana Teplicy (Доброг, ЙМ, 122 зв) (Доброг, ФМ, 140 зв) < *Potok Teplicia* (Доброг, ЙМ, 121 зв) (Доброг, ФМ, 140 зв);

Łąki Moczarki (Борисл, ЙМ, 41) < *Potok Moczarki* (Борисл, ЙМ, 41);

Pole zwane Rostoka (Ул, ЙМ, 3 зв) < *Potok Rostoka* (Ул, ЙМ, 3 зв);

Pole zwane Krzywe (Ул, ЙМ, 4) < *Potok Krzywy* (Ул, ЙМ, 4);
Pola Krywe zwane przy Potoku Krywy (Завадк, ЙМ, 136зв) (Завадк, ФМ, 110зв) <
Potok Krywy (Завадк, ЙМ, 3зв);

Łąki Krywiec (ДПідб, ЙМ, 210зв) < *Potok Krywiec* (ДПідб, ЙМ, 17зв) (ДПідб,
 ФМ, 31зв);

Pole zwane Solonna Moczar (Ул, ЙМ, 4 зв) < *Potok Solonna Moczar* (Ул, ЙМ, 5);

Pole Młynyszcze (Заділ, ЙМ, 2) < *Potok Młynyszcze* (Заділ, ЙМ, 2);

Pole Hlubokie (Бітл, ЙМ, 138зв) (Бітл, ФМ, 178зв) < *Potok Hluboki* (Бітл, ЙМ,
 139зв) (Бітл, ФМ, 179зв);

Pole Jarci (Вовче, ЙМ, 279зв) < *Potok Jarci* (Вовче, ЙМ, 277зв);

Łan Pański zwany Smerekowaty (КропСт, ЙМ, 79 зв), а у Францисканській
 метриці на місці лану виникає однойменне поле *Dworska Rola zwana Smerekowata*
 (КропСт, ФМ, 127зв) < *Potok nazywający się Smerekowaty* (КропСт, ЙМ, 80 зв);

Pole Bukowinki (Заділ, ЙМ, 3зв) < *Potok Marykowski lub Bukowinki* (Заділ, ЙМ,
 4);

Pole Krwawincem zwane od Goscinea Lwowskiego Koncami do Lasu Czerniechowskiego przypierające (Берег, ЙМ, 77зв) (Берег, ФМ, 89зв) < *Potok Krwawinieć między Polami Kaczmarskimi przechodzący przez Goscinieć Lwowski* (Берег, ЙМ, 91зв).

Б) ойконімів. Мета метричних книг – „перепис і економічна оцінка земельних угідь” [2, с. 5] кожного населеного пункту. У кадастрах „послідовно перелічуються всі земельні угіддя, розташовані в межах даної громади” [2, с. 11]. Для зручності писарі поділяли територію сіл, міст, присілків, хуторів на сектори – ниви, або флури. Достеменно невідомо, за яким критерієм проводився поділ, зате послідовною є тенденція номінування флури за назвою найбільшого за розміром чи господарською важливістю об’єкта. Часто нива – це те саме, що кут села (пор.: *Niwa Kont pod Brzezina i Lanek między Brzezina* (БарМал, ЙМ, 26зв), *Niwa Kał za Rzeką Rybnikiem* (Рибн, ЙМ, 46зв), *Niwa Kał Barilowski* (ГорШл, ЙМ, 243зв), *Flura Kał Myciow zwany* (Горуц, ЙМ, 118зв) (Горуц, ФМ, 130зв), *Flura Kont Zukow zwana* (Лип, ЙМ, 138зв)). Мікротопоніми (у цьому випадку – назви нив) досліджуваної території найчастіше є омоніміями до назв невеликих поселень, присілків, хуторів, які входять до складу більшого населеного пункту (*Osada Korytyszcze zwane* (Корит, ЙМ, 60зв) у метричній книзі 1819 – 1820 рр. зафіксована як *Niwa Korytyszcze zwana* (Корит, ФМ, 100зв), а поселення *Osada zwana Hucisko* (Гут, ЙМ, 174зв), навпаки, у Францисканському кадастрі згадується уже як *Niwa Hucisko zwana* (Гут, ФМ, 237зв)). Аналіз записів метричних книг показує, що укладачі кадастрів не завжди розрізняють поняття ‘поселення’ і ‘нива’, ототожнюють їх [7, с. 68]. Таке явище, за словами М. І. Толстого, може бути результатом семантичних зміщень чи семантичних перенесень у географічній термінології [10, с. 13, 247 – 249].

В) мікротопонімів. Найбільше співзвучних назв мікрооб’єктів утворилось внаслідок трансмікротопонімізації. Причиною такого явища є близькість чи суміжність розташування, схожість географічних об’єктів.

Більшість дослідників [6; 8; 12] схиляється до думки, що переважно назва водного мікрооб’єкта є вторинною, якщо, по-перше, в її основі географічний термін на позначення території чи апелятив із семантикою, яка вказує на властивості ґрунту (структуру, родючість, ступінь обробки тощо):

Row czyli Potok Glinny zwany (ГаїВиж, ЙМ, 20 зв) < *Łąki Glinne* (ГаїВиж, ЙМ, 16 зв);

Potok Długa Dolina (Глуб, ФМ, 20 зв) < *Długa Dolina* (Глуб, ЙМ, 1 зв).

По-друге, якщо онім утворений від імен, прізвищ, а також фахових і станових назв людей:

Potok Małymowiec (ГусВиж, ЙМ, 3) < *Pole Małymowiec zwane* (ГусВиж, ЙМ, 3 зв);

Potok Marykowski lub Bukowinki (Заділ, ЙМ, 4) < *Grunt Zagroda Marykowska* (Заділ, ЙМ, 148зв);

Potok Mandryczat (Заділ, ЙМ, 185зв) (Заділ, ФМ, 232зв) < *Grunt Mandryczat* (Заділ, ЙМ, 39зв) (Заділ, ФМ, 44зв, 264зв);

Potok Łazoriwski (Бітл, ЙМ, 135зв) (Бітл, ФМ, 172зв) < *Pole Łazoriwskie* (Бітл, ЙМ, 135зв) (Бітл, ФМ, 172зв);

Potok Makariwka (Шмч, ЙМ, 18зв) < *Pole Makariwka* (Шмч, ЙМ, 88зв);

Potok Semaniow (ГаїНиж, ЙМ, 1Азв) (ГаїНиж, ФМ, 6зв) < *Dolina Semaniowa* (ГаїНиж, ЙМ, 9зв);

Potok Jackow (Ул, ЙМ, 253зв, 354зв) (Ул, ФМ, 479зв) < *Łąki nazwane Jackow leżące w Potoku Jackowym* (Ул, ЙМ, 253зв, 354зв) (Ул, ФМ, 479зв);

Potok Szyłow (Ябл, ЙМ, 3зв) < *Polanka Szyłow* (Ябл, ЙМ, 3зв);

Potok Haurylyszczowa (Кривк, ЙМ, 58зв) < *Pole Haurylyszczowa zwane* (Кривк, ЙМ, 58зв).

Однозначно і ствердно говорити про напрям контактного перенесення назв досліджуваного регіону наприкінці XVIII – початку XIX ст. можемо лише у тому випадку, коли найменування певних географічних об'єктів (полів, лук, пасовищ, лісів, гір, потоків, кутів села тощо) є співзвучними із назвами нив (флур), оскільки флури номінували за найважливішим мікрооб'єктом, який входив до її складу:

Niwa Błonie (БерШл, ЙМ, 76зв) < *Pole nazywające się Błonie* (БерШл, ЙМ, 52 зв);

Niwa Gurki zwana (Берег, ЙМ, 4) < *Pole Gurki zwane* (Берег, ЙМ, 5);

Niwa Prowala (Берез, ЙМ, 70зв) < *Pole Prowala* (Берез, ЙМ, 29зв);

Niwa Kadywna (Берез, ЙМ, 70зв) < *Pole Kadywnia* (Берез, ЙМ, 30зв);

Niwa Kaptur (Бил, ЙМ, 62зв) (Бил, ФМ, 69зв) < *Pole Kaptur* (Бил, ФМ, 69зв);

Niwa Kozaczyzna zwana (Вош, ЙМ, 13зв) (Вош, ФМ, 15зв) < *Pole Kozaczyzna zwane* (Вош, ЙМ, 13зв) (Вош, ФМ, 15зв);

Niwa Wirzch (Вош, ЙМ, 16зв) (Вош, ФМ, 17зв) < *Pole Wirzch zwane* (Вош, ЙМ, 16зв) (Вош, ФМ, 17зв);

Niwa Poprzyczki zwana (Вош, ЙМ, 13зв) (Вош, ФМ, 13зв) < *Pole Poprzyczki zwane* (Вош, ЙМ, 12зв) (Вош, ФМ, 13зв);

Flura Żaloseniec zwana (Губ, ЙМ, 64зв) < *Łąki Żaloseniec zwana między Granicą Modryką y Granicą Tustanowską* (Губ, ЙМ, 45зв) (Губ, ФМ, 79зв);

Flura Opalenica zwana (Лок, ЙМ, 182зв) (Лок, ФМ, 279зв) < *Pastwisko Opalenica zwane* (Лок, ЙМ, 182зв);

Niwa Plachy (ГусВиж, ЙМ, 109зв) < *Las Plachy* (ГусВиж, ФМ, 47зв);

Niwa Romanczat (Бен, ЙМ, 7зв) (Бен, ФМ, 7зв) < *Las Romanczat* (Бен, ФМ, 21зв);

Flura Magura (Комарник, ЙМ, 136зв) < *Gora Magura* (Комарник, ЙМ, 2);

Niwa Rybnik na Suchym zwana (Лок, ЙМ, 173зв) (Лок, ФМ, 263зв) < *Potok Rybnik* (ДПідб, ЙМ, 1Азв);

Flura Kał Rapkow zwana (Губ, ЙМ, 64зв) < *Kut Rapkuw* (Губ, ЙМ, 35зв) / *Kał Rapkow* (Губ, ФМ, 58зв);

Flura Kał Tauny zwana (Губ, ЙМ, 64зв) < *Tauny Kał* (Губ, ЙМ, 35зв) (Губ, ФМ, 59зв).

Зафіксовано один випадок на території с. Задільсько (тепер Задільське Сколівського р-ну), коли мікрооб'єкт (потік) має дві назви (*Potok Marykowski lub Bukowinki* (Заділ, ЙМ, 4)) і обидві є омонімічними до найменувань земельних ділянок (*Grunt Zagroda Marykowska* (Заділ, ЙМ, 148зв) і *Pole Bukowinki* (Заділ, ЙМ, 3зв)).

Простежується тенденція до усунення омонімії у назвах контактних мікрооб'єктів Самбірського циркулу. Тут виокремлюємо три шляхи розрізнення:

1) Один із об'єктів, окрім омонімічної назви, має паралельну:

Potok Tysowiec (Зв, ЙМ, 61зв), але *Las Tysowic albo Krzemien* (Зв, ЙМ, 88зв);

Pole Bukowinki (Заділ, ЙМ, 3зв), але *Potok Marykowski lub Bukowinki* (Заділ, ЙМ, 4);

Gora Hola nazwana (Комарник, ЙМ, 83зв) і *Pole Hola zwane* (Комарник, ФМ, 82зв), але *Bloto Hola czyli Markowiczowskie* (Комарник, ЙМ, 2зв);

Pole Perchawszczyzna zwane (КонКор, ЙМ, 4зв), але *Łąki Perchawszczyzna czyli za Blotem zwane* (КонКор, ЙМ, 22зв).

2) Обидва об'єкти мають паралельні назви:

Las Szerpka lub Szuminka zwany (Гнил, ЙМ, 3) і *Kiernica Szerpka zwana na Poloninie czyli Starostynie* (Гнил, ЙМ, 3).

3) Одне із найменувань, які є омонімічними наприкінці XVIII ст. (у Йосифінській метриці), на сторінках Францисканської метрики зазнає словотворчої перебудови:

У обидвох пам'ятках *Grunt Kielemanowka* (Заділ, ЙМ, 13зв) (Заділ, ФМ, 11зв), але *Potok Kielemanowka* (Заділ, ЙМ, 13зв) у кадастрі 1785 – 1788 рр., а у записях 1819 – 1820 рр. *Potok Kielemanowski* (Заділ, ФМ, 10зв).

Трансонімізація відбувалася не тільки у межах двох назв, трапляються складніші випадки, коли топонімна метонімія охопила три (*Góra zwana Pohar* (Ул, ЙМ, 2), *Las Pohar* (Ул, ЙМ, 2), *Pole zwane Pohar* (Ул, ЙМ, 2)), чотири (*Pole Topolniczyzna zwane* (Зарайс, ЙМ, 24зв) (Зарайс, ФМ, 45зв), *Łąki Topolniczyzna zwane* (Зарайс, ЙМ, 29зв), *Krzaki Topolniczyzna* (Зарайс, ЙМ, 29зв), *Niwa Topolniczyzna zwana* (Зарайс, ЙМ, 55зв) (Зарайс, ФМ, 57зв)) і навіть п'ять мікротопонімів (*Garbek Abramczat* (Долж, ЙМ, 57 зв), *Sychła Abramczat* (Долж, ЙМ, 30 зв), *Potok Abramczat* (Долж, ЙМ, 33 зв), *Pastwisko Abramczat* (Долж, ЙМ, 30зв), *Łan Abramczat* (Долж, ЙМ, 31 зв)). У такому разі складно визначити напрям і послідовність контактного перенесення назви.

Проведений аналіз мікротопонімів Самбірського циркулу показав, що продуктивним способом творення онімів є трансонімізація як один із видів лексико-семантичного способу творення слів. Назви малих географічних об'єктів історичної адміністративно-територіальної одиниці утворювались від антропонімів (чоловічих та жіночих імен), топонімів (гідронімів, мікрогідронімів, ойконімів, мікротопонімів (назв полів, лук, пасовищ, лісів, гір, потоків, кутів села тощо)). Особливістю історичних мікротопоназв є значна кількість випадків трансмікротопонімізації та тенденція до розрізнення омонімічних онімів.

1. Гулик О. Трансонімізація як спосіб творення мікротопонімів півночі Львівщини / О. Гулик // Наукові записки. Серія : філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2009. – Вип. 86. – С. 252 – 258.

2. *Йосифінська (1785 – 1788) і Францисканська (1819 – 1820) метрики*. Перші поземельні кадастри Галичини. Показчик населених пунктів / [відп. ред. П. Захарчишина; склали: П. Пироженко, В. Сіверська]. – Київ: Наукова думка, 1965. – 356 с.
3. *Карпенко Ю. О.* Синхронічна сутність лексико-семантичного способу словотвору / Ю. О. Карпенко // Мовознавство. – 1992. – № 4. – С. 3 – 10.
4. *Ковалик І. І.* Про ономагізацію, трансономагізацію і деономагізацію / І.І. Ковалик // Ковалик І. І. Питання українського і слов'янського мовознавства. – Вибрані праці. – Частина II / Упорядник З. Терлак. – Львів – Івано-Франківськ, 2008. – С. 280 – 282.
5. *Лисенко А.* Гідронімно-ойконімні контактні тополексеми ономагікону Полтавської області / Анна Лисенко // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 354-355. Слов'янська філологія. – 2007. – С. 184 – 187.
6. *Масенко Л.Т.* Проблеми взаємодії гідронімії та ойконімії (на матеріалі басейну Південного Бугу) / Л. Т. Масенко // Мовознавство. – 1972. – №1. – С. 32 – 36.
7. *Мосур О. С.* Мікротопоніми Самбірського циркулу на -иск-о, -ищ-е / О. С. Мосур // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія : Мовознавство. – Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, 2016. – Вип. I (25). – С. 65 – 72.
8. *Отин Е. С.* Топонимическая метонимия (вид связи «гидроним – ойконим») // Отин Е. С. Избранные работы / Е. С. Отин. – Донецк : Изд-во “Донеччина”, 1997. – С. 195 – 210.
9. *Теория и методика ономастических исследований* / А. В. Суперанская, В. Э. Сталтмане, Н. В. Подольская, А. Х. Султанов; Под ред. А. П. Непокупного. – Москва : Наука, 1986. – 256 с.
10. *Толстой Н. И.* Славянская географическая терминология. Семасиологические этюды / Н. И. Толстой / отв. ред. С. Б. Бернштейн. – Ленинград : Наука, 1969. – 263 с.
11. *Шаблій О. І.* Питання просторово-географічного аспекту вивчення мікротопонімії (на матеріалі Західного Поділля) / О. І. Шаблій // IV Республіканська ономастична конференція (тези). – Київ : «Наукова думка», 1969. – С. 39 – 40.
12. *Юрків М. М.* Гідронімно-ойконімні паралелі в західноукраїнському ономастичному : автореферат дисертації на здобуття наук ступ канд. філол. наук / Мирослав Михайлович Юрків ; Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. – Харків : [б.в.], 2000. – 19 с.

ДЖЕРЕЛА ТА ЇХ СКОРОЧЕННЯ

- ЙМ – Йосифінська метрика (1785 – 1788), фонд № 19
 ФМ – Францисканська метрика (1819 – 1820), фонд № 20
 Тр. – Трійняк І. І. Словник українських імен / І. І. Трійняк; [відповідальний редактор І. М. Железняк]; Національна академія наук України, Інститут української мови – Київ: Довіра, 2005. – 508, [1] с.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

- БарМал – Баранчичі Малі (тепер Баранівці) Самбірського р-ну
 Бен – Беньова Турківського р-ну
 Берег – Береги Самбірського р-ну
 Берез – Березів Старосамбірського р-ну
 БерШл – Бережниця Шляхетська (тепер Бережниця) Калуського р-ну Івано-Франківської обл.
 Бил – Биличі Старосамбірського району

-
- Бітл – Бітля Турківського р-ну
Борисл – м. Борислав Дрогобицького р-ну
Вовче – Вовче Турківського р-ну
Воц – Воцанці Самбірського р-ну
ГаїВиж – Гаї Вижні (тепер Верхні Гаї) Дрогобицького р-ну
ГаїНиж – Гаї Нижні (тепер Нижні Гаї) Дрогобицького р-ну
Гвозд – Гвоздець Старосамбірського району
Глуб – Глубока (тепер Глибока) Старосамбірського р-ну
Гнил – Гнила (тепер Карпатське) Турківського району
Горуц – Горуцько (тепер Гірське) Миколаївського р-ну
ГорШл – Городище Шляхетське (тепер Городище) Самбірського району
Гош – Гошани (тепер Градівка) Городоцького р-ну
Губ – Губичі Старосамбірського р-ну
ГусВиж – Гусне Вижне (Вижне Гусне) Турківського р-ну
Гут – Гута (присілок Старого Кропивника) Дрогобицького р-ну
Доброг – Доброгостів Дрогобицького р-ну
Долж – Должки (тепер Довжки) Сколівського р-ну
ДПідб – Довге Підбузьке (тепер Довге) Дрогобицького району
Заділ – Задільське Сколівського р-ну
Зарайс – Зарайсько (тепер Зарайське) Самбірського р-ну
Зв – Звір Самбірського р-ну
Іс – Ісаї Турківського р-ну
Комарник – Комарники Турківського р-ну
КонКор – Конюшки Королівські Самбірського р-ну
Корит – Коритище (присілок Кропивника Старого, а тепер с. Коритище Турківського р-ну)
Кривк – Кривка Турківського р-ну
КропСт – Кропивник Старий (тепер Старий Кропивник) Дрогобицького р-ну
Лип – Липиці Миколаївського р-ну
Лок – Локоть (присілок, який існував до 1946 року) Турківського р-ну
Рибн – Рибник (присілок Головська) Турківського району
Ул – Улично (тепер Уличне) Дрогобицького р-ну
Шмч – Шум'яч Турківського р-ну
Шол – Шоломиничі Городоцького р-ну
Ябл – Яблонів (тепер Яблунів) Турківського р-ну

Стаття надійшла до редколегії 20. 04. 2017

доопрацьована 30. 05. 2017

прийнята до друку 15. 08. 2017

**TRANSONIMISATION AS A WAY OF CREATION OF MICROTOponymy OF THE END OF XVIII – THE
BEGINNING OF XIX CENTURY
(ON THE MATERIAL OF ONYMS OF SAMBIRSKYI CYRKUL)**

Oksana Mosur

*Ivan Franko National University of Lviv
The Ivan Kovalyk Department of Ukrainian Language,
Universytets'ka Str., 1, 79001/Lviv, Ukraine,
phone: (0 322) 239 47 17*

The subject of the study is the microtoponymy of Sambirskiy cyrkul in the end of XVIII – in the beginning of XIX century. These are diachronic names of microobjects. These onyms are selected from Josyphinska (1785 – 1788) and Francyskanska (1819 – 1820) metrycs. These books are kept in Lviv State Historical Archive. Sambirskiy cyrkul is a historical administrative unit. It has been occupied a part of the territory of modern Lviv's region.

The object of the study is transonimisation of different classes of onyms into microtoponyms. Transonimisation is one of ways of creating new names into microtoponymy of Sambirskiy cyrkul in the end of XVIII – in the beginning of XIX century. Ukrainian linguists also use other terms for this way of creation of new onyms: transonomatisation, intranomastic homonymy (I. I. Kovalyk), or toponymic metonymy (Yev. S. Otin), or homonymous relationships between different groups of proper names (M. M. Yurkiv).

Names of geographical microobjects of this historical region had been created by transferring of anthroponyms (male and female names) and toponyms (hydronyms, microhydronyms, oykonoms, microtoponyms) into microtoponyms. Transonimisation of toponyms is the most productive type of name transfer (forest *Ratoczyn* < river *Ratoczyn*; part of village or flur *Hucisko* < oykonym *Hucisko*; stream *Mandryczat* < field *Mandryczat*).

There is a tendency to distinguishing of homonymous onyms. The peculiarity of historical microtoponymy is a significant number of cases of transonimisation between names of geographical microobjects.

Key words: transonimisation, microtoponym, Sambirskiy cyrkul, Josyphinska (1785 – 1788) metryc, Francyskanska (1819 – 1820) metryc.